

Com seria avui el PSOE, si vostè haguera resultat escollit secretari general en el congrés de l'any 2014?

—No ho podem saber, però si més no, hauria tractat de resituar el PSOE al camp de l'esquerra, tenint en compte que calia adaptar-se a la nova realitat que significava Podem. Es veia clar que l'esquerra seria més plural i, per tant, considerava que calia obrir-hi un diàleg permanent. A diferència dels altres dos candidats [Pedro Sánchez i Eduardo Madina], jo apostava per rearticular l'esquerra, per bastir-hi ponts, en lloc d'entrar en el terreny de les desqualificacions recíproques. Malauradament, hem transitat pel camí invers, i aquests entrebancs ens han impedit donar una resposta a la dreta neoliberal i conservadora.

—Vostè era l'únic candidat clarament situat a l'esquerra? Sánchez i Madina eren força més moderats?

—Aquesta era una percepció bastant estesa. Certament, el nostre equip plantejava un horitzó de reconstrucció del projecte socialista, amb un seguit de propostes que haurien alterat els esdeveniments que s'han produït d'aleshores ençà. Nosaltres, per exemple, diferenciàvem entre la secretaria general i la candidatura a la presidència del Govern, una bicefàlia infamada que, al nostre parer, ens hauria estalviat molts maldecaps. Es tractava d'implantar la divisió de poders a l'estructura del partit.

—La militància del PSOE és menys d'esquerres que no presumeix, doncs?

—Diria que la militància sí que està posicionada a l'esquerra. De fet, a la gestora escollida en el comitè federal [de l'1 d'octubre], els afiliats li estan reclamant un congrés amb unes primàries per escollir el secretari general i que se'ls consulte també una possible abstenció davant la investidura del senyor Rajoy.

—Entre Sánchez i Madina, hi percebia grans diferències ideològiques?

—Es diferenciaven pels matisos, perquè Madina encarnava el PSOE tradicional i Sánchez hi introduïa alguns elements innovadors, per bé que amb uns plantejaments econòmics liberals, més ortodoxos. Sánchez ja havia fet un paper important en la reforma de l'article 135 de la Constitució, una decisió que es va demostrar errònia... En comparació de

JOSÉ ANTONIO PÉREZ TAPIAS

«El risc d'escissió en el PSOE és ben real»

El 2014 va enfrontar-se a Pedro Sánchez i Eduardo Madina per liderar el PSOE, i va obtenir vora 20.000 vots, el 15% del total. L'andalús José Antonio Pérez Tapias, del corrent Esquerra Socialista, somia un partit més esquerrà i més valent. Ara mateix, però, sobretot té por.

Entrevista de Víctor Maceda

la meua, però, eren dues candidatures molt semblants entre si.

—Quin balanç fa dels dos anys i escaig de Sánchez com a secretari general?

—S'ha de reconèixer que Sánchez ha fet un certa evolució. En primer lloc va arribar a un pacte amb Ciutadans, un acord amb falques neoliberals al qual vaig oposar-me en públic, perquè impediria que s'hi sumaren unes altres forces d'esquerres. Al capdavall, era un pacte que respectava la resolució del comitè

federal del 28 de desembre [del 2015]. Més endavant, però, hem vist un Pedro Sánchez que ha variat el seu posicionament.

—Ho ha fet una qüestió de supervivència personal?

—Més aviat li va quedar clar que, per aquell camí, no seria capaç d'oferir una alternativa al PP. Va ser llavors quan va optar per la via que uns altres havíem defensat des de l'inici, és a dir, buscant el suport d'Units Podem i de les forces nacionalistes, al límit de la resolució del

comitè federal del 28 de desembre. Curiosament, però, en virar cap a l'esquerra, aquells que li havien donat suport en la cursa per la secretaria general, se li van girar en contra.

—**La resolució en qüestió vetava el diàleg amb els independentistes, coartava les seues aspiracions. Estava lligat de cap a peus.**

—Sí. En aquell comitè federal únicament va haver-hi tres vots en contra, tots tres vinculats al corrent Esquerra Socialista: els de [l'andalusa] María José

Sáez, [el valencià] Andrés Perelló i el meu. Vaig intervenir-hi per lamentar que la resolució, per comptes d'obrir-nos portes, ens les tancava. La resolució impedia al secretari general transitar cap a l'esquerra, una cosa que em semblava molt greu, alhora que deixava intuir que Podem animava la secessió de Catalunya, cosa que tampoc no era certa. En realitat, Podem planteja un referèndum molt similar al que plantejava el PSC a les eleccions catalanes del 2012. Tot plegat va fer que hi votara en contra.

Aquella resolució ens llançava als braços de la dreta, als braços de Ciutadans, que es mou en l'òrbita neoliberal. Ja es veia clar que les pressions per tal d'evitar un acostament a Podem serien molt potents.

—**És normal que només tres persones hi votaren en contra? El comitè federal consta de vora 300 membres...**

—Coneixent el comitè federal, no em va sorprendre gaire. Malgrat tot, els fets han evidenciat que, als opositors, no ens faltava raó. Els òrgans del partit funcionen així. Quan va sotmetre's a votació l'acord amb Ciutadans, alguns que no hi combregaven van preferir votar-hi a favor, perquè es negaven a desautoritzar el secretari general. La paradoxa és que molts dels qui van propiciar aquell pacte i van votar-hi a favor, ara han propiciat la fi del mandat de Sánchez fent-lo dimi-tir d'una manera imrepresentable.

—**Uns altres, en canvi, no simpatitzaven amb Sánchez i hi han acabat empatitzant. És el seu cas?**

—Així com he mostrat la meua disconformitat amb algunes actuacions seues, en unes altres ocasions he aplaudit el seu comportament. Alguns companys fins i tot vam subscriure una carta abans del comitè federal en què li demanàvem que intentara un acord per l'esquerra. El pacte amb Ciutadans –escenificat a la sala constitucional del Congrés dels Diputats, un excés innecessari– ens arrossegava cap a la dreta, tal com va quedar clar des del primer minut, quan Albert Rivera, en un gest de deslleialtat absoluta, de seguida va instar el PP a sumar-s'hi. Tampoc no em va semblar gens encertada la idea de celebrar el congrés de manera imminent. Jo defensava una consulta a la militància perquè avalara un possible pacte amb Podem i els nacionalistes a la recerca d'un govern alternatiu. Amb tot, l'investida que ha patit qui era secretari general m'ha dut a deixar en un segon pla segons quines objeccions i a valorar què significava la seua posició, en aquest moment. →

«La contradicció de Ximo Puig és molt gran. Ha fet caure un secretari general que buscava un acord amb Podem i forces nacionalistes. Quan veus que actua així, no pots deixar de fer-te aquesta pregunta: on va deixar l'Acord del Botànic?»

→ —**Sánchez se sent més pròxim a Ciutadans o a Podem? Vostè què creu?**

—No ho sabria dir. És cert que, en primera instància, semblava tenir més bona química amb Albert Rivera que no amb Pablo Iglesias, i en aquestes qüestions, el factor personal pesa i molt. Més enllà d'això, a Pedro Sánchez no van deixar-li cap més eixida que aquesta. Era l'única porta que podia obrir, i en intentar obrir-ne una altra, se li han llançat a sobre de mala manera.

—**Hi ha hagut una involució en el discurs territorial del PSOE? L'eix del sud ha imposat la seua visió d'Espanya?**

—El plantejament federalista, assumit pel partit, no ha madurat prou. En la Declaració de Granada vam proposar una reforma federal de l'Estat de les autonomies, i fer-la amb agilitat, perquè el temps no és un recurs indefinit i la conjuntura com més va és pitjor. A Catalunya, l'independentisme cada vegada compta més seguidors i més representants als parlaments catalans i espanyol. En aquella declaració, els socialistes instàvem a repensar l'Estat de les autonomies, que consideràvem esgotat. Era un punt de partida, no d'arribada, que ens permetera aprofundir en la plurinacionalitat. L'Estat espanyol ha de saber reconfigurar-se des de les diferències nacionals i no contra aquesta realitat, que és fruit de la nostra història.

—**De "l'Espanya plural" de José Luis Rodríguez Zapatero, què en queda?**

—Quan Zapatero va dir al Senat allò de la nació com a "concepte discutit i discutible", va ser molt criticat. Era una frase que, pronunciada en una tribuna acadèmica, seria perfectament raonable: "d'acord, parlem-ne", però que, pronunciada en l'esfera política, va provocar la ira de molta gent que té una idea mitificada de la nació espanyola i una imatge sacralitzada, dogmàtica, del concepte de sobirania. Si alguns no hi posen remei i afronten de debò aquest problema, es convertirà en un obstacle seriós per a la pervivència del mateix

Estat que asseguruen defensar. A Zapatero uns altres van criticar-lo molt per unes paraules sobre l'Estatut català que va dir en el context d'un míting, però el ben cert és que aquell estatut va passar tots els tràmits parlamentaris i va ser referendat per la ciutadania. Després, una sentència del Tribunal Constitucional va fer saltar totes les costures i va activar les reivindicacions independentistes. La tensió és molt més elevada que no ara fa uns anys.

—**Vostè s'ha mostrat partidari d'una consulta acordada amb l'Estat. Pensa que tindria encaix dins del marc legislatiu actual?**

—En efecte, sóc partidari d'un referèndum de caràcter consultiu i en condicions de legalitat. Fa dos anys, quan vaig presentar-me a les primàries del PSOE, ja comptàvem amb l'opinió de juristes molt destacats, com la de [l'exmagistrat del Tribunal Constitucional i ex-president del Consell d'Estat del 2004 al 2012, Francisco] Rubio Llorente, que parlaven d'aquesta possibilitat sense excedir el marc de la Constitució. Òbviament, perquè el debat es trasllada a l'àmbit parlamentari i es puga convocar una consulta reglamentària, que ens diga què pensa la ciutadania catalana, primer de tot cal que hi haja voluntat política. És un recorregut plausible, però tant els independentistes catalans com els nacionalistes espanyols que ens governen assimilen aquesta consulta a un referèndum d'autodeterminació que, si de cas, hauria de produir-se en la part final del procés, de manera excloent i amb caràcter decisiu. Mentrestant, els uns no hi donen cap altra opció, i els altres, es parapeten rere una Constitució sacralitzada que pot quedar desbordada pels fets. No obstant això, n'hi ha que mantenen una visió màgica de la història: com si les coses succeïren automàticament pel fet de dir-les, o com si els problemes desaparegueren de sobte, no mirant-los cara a cara. I no, la realitat és molt tossuda.

—**Què li ha cridat més l'atenció, del procés de defenestració de Sánchez?**

—Ha estat un procés molt lamentable. Hem traslladat una imatge molt negativa que incrementa el dèficit de credibilitat del Partit Socialista. Els qui van promoure la rebel·lió antidemocràtica de 17 persones que dimiteixen en bloc —abusant dels estatuts del partit— per tal de provocar la dimissió del secretari general, no van tenir en compte quines eren les conseqüències. Cap a on anem, ara? Es podria dir que estem pitjor que estàvem, amb una gestora que desenvolupa funcions que no li són pròpies, perquè hauria de limitar-se a resoldre la crisi interna a través de la convocatòria d'un congrés extraordinari. Una gestora que ha començat a prendre decisions polítiques molt transcendents i que ha furat a la militància la capacitat de ratificar-les o no gràcies a una interpretació molt restrictiva dels estatuts del partit... Volen fer veure que no estan afavorint l'abstenció en una investidura *in extremis*, però la sensació és precisament aquesta.

—**Què implicaria aquesta abstenció?**

—No seria la decisió adequada, clar que no. És el resultat de pensar en termes immediats, de resoldre la situació d'interinitat en què es troba Espanya amb una pretesa "aposta per l'estabilitat". Quina estabilitat? La de girar full de la corrupció sistemàtica que afecta el PP, tal com estem veient aquests dies, amb el *cas Gürtel* als tribunals? Segons com s'han posicionat algunes persones en moments determinats, potser no me n'hauria de sentir sorprès, però la meua capacitat de sorpresa ha quedat desbordada en veure l'actitud de Susana Díaz i uns altres líders del partit, que han extremat al màxim la pressió. Igualment, pense que Pedro Sánchez ha comès una errada gegant, com ara l'intent de votar en urna, sense cens ni cap supervisió, el calendari congressual que suggeria. Era una votació viciada d'origen i per això vaig optar per mar-

xar del comitè, molt empipat. Allà dins imperava la desraó.

—Li va doldre especialment l'actitud de dos dels 17 dimissionaris —els presidents valencià i manxec, Ximo Puig i Emiliano García-Page— per les responsabilitats institucionals que ostenten?

—En el cas de Ximo Puig, es tracta d'una gran contradicció. Ha fet caure un secretari general que, amb més o menys encert, buscava un acord amb Podem i forces nacionalistes per tal d'aconseguir una possibilitat real: la de conformar un govern alternatiu. Quan veus que actua així, no pots deixar de fer-te aquesta pregunta: on va deixar l'Acord de Botànic? És en virtut d'aquest acord, que el company Ximo Puig presideix el País Valencià. En el cas de García-Page, el seu Govern també depèn del suport de Podem. En general, falta una coherència política, una anàlisi de conjunt sobre cap a on volem anar. Com va dir el company Pedro Sánchez, ens jugàvem no sols una posició política davant una conjuntura concreta, sinó cap a on ha d'anar el PSOE, a llarg termini. És l'hora de propiciar una reconstrucció del partit des d'una ubicació nítida a l'esquerra. Si permetem que governe el PP, aquesta carència encara es percebrà amb més intensitat.

—Puig estava molest per la negativa de Sánchez a acceptar una entesa al Senat del PSPV, Compromís i Podem. Afirma que llavors va distanciar-se definitivament del secretari general.

—Bé, això caldria computar-ho com una de les errades de Sánchez, que estava temorós pel que podia comportar aquell pacte. Ha quedat clar que incubar aquests temors no fa reduir l'amenaça. Com a molta gent del País Valencià, aquella proposta de Ximo Puig em va semblar molt interessant. A més, responia a la realitat política valenciana. No era cap incoherència, res d'estrident, i hauria servit per obrir la bretxa en uns altres àmbits. No sols no ens hauria fet mal, sinó que hauria servit per retallar de manera considerable la presència del

PP al Senat. La decisió de Puig de dimitir potser recull un malestar personal, però no és coherent amb allò que ell mateix defensava.

—Els crítics amb Sánchez l'acusen

d'“irresponsable” per blocar l'accés del PP al Govern i forçar un congrés i unes terceres eleccions en un període de dos mesos. Ha pecat de personalisme, d'autoritarisme?

→ —És ben evident que ha mancat una interlocució més fluida amb alguns representants molt qualificats del partit. Els mateixos que li retreien això, però, han anat fent minvar les oportunitats de dialogar sobre determinades qüestions. Així que Pedro Sánchez va voler guanyar un espai d'autonomia per negociar un govern, li van tallar les ales. A les segones eleccions, les del 26 de juny, fins i tot era un candidat amb data de caducitat. Potser hauria d'haver explicat més, decididament, cap a on volia orientar el partit, perquè hauria trobat el suport de la militància. Al capdavall, el “no és no” a Rajoy no ens situava en un dilema, sinó en un trilema, però l'opció del govern alternatiu va quedar en suspens. Va perdre molt de temps, i quan va començar a explorar aquesta eixida, ja era massa tard. Anava contra rellotge. Els *crítics*, que ara han tornat a ser *oficialistes*, van fer unes crítiques massa interessades, afectades per uns altres interessos.

—L'abstenció a la investidura de Rajoy, la gestora del PSOE vol sotmetre-la exclusivament al comitè federal, no al conjunt de la militància. Malgrat tot, hi ha el risc que el màxim òrgan entre congressos tombe la iniciativa?

—L'actuació de la gestora i de determinats sectors que han forçat un estat d'opinió molt concret fa pensar que el comitè federal validarà l'abstenció. Paradoxalment, aquells que no volien el vot secret en l'anterior comitè ara sí que s'inclinen per aquesta modalitat. Desitzen preservar la seua imatge pública, no volen que l'abstenció pugui malmetre la seua imatge. És a dir, que són conscients de la dimensió negativa que comporta aquesta posició política. A qui diu que l'abstenció serà positiva per al Partit Socialista, els responc amb la dita popular: “Pan para hoy y hambre para mañana”. Alerten que unes terceres eleccions serien catastròfiques, i és clar que no serien fàcils, però el PSOE no sols haurà de desdir-se'n, sinó que quedarà completament lligat al PP. I encara pitjor, serà com passar-li una capa de pintura a tot allò que ha significat la corrupció en aquest país. En definitiva, aquesta abstenció significa mantenir un president que no ha assumit cap responsabilitat ni ha adoptat cap mesura severa contra la corrupció, més enllà de la retòrica. Aquest suport al PP, ni que siga passiu, ens passarà factura.

EEE

—El vot secret blinda la victòria de l'abstenció, per tant?

—El vot secret sempre pot deparar sorpreses, però el desequilibri de forces del comitè federal és el que és [al comitè federal anterior, les tesis de Sánchez van rebre 107 vots afirmatius i 133 vots en contra]. En qualsevol cas, els qui defensen el no a l'abstenció hem d'explicar els nostres arguments. Tots sabem que no seria senzill anar a unes terceres eleccions, però cas que arriben, caldrà afrontar-les de cara.

—Amb quin candidat?

—Caldrà celebrar unes primàries i que la gent decidira entre aquells que defensen posicions polítiques diferenciades.

—Vostè faria aquest pas?

—Jo vaig presentar-me ara fa dos anys, fruit d'una decisió personal molt madurada i compartida amb alguns companys, i vam obtenir un resultat digne. En aquests moments, però, no veig les condicions necessàries.

—En unes primàries per designar el candidat a la presidència del Govern o per escollir el secretari general del PSOE, qui partiria com a favorit, Susana Díaz o Pedro Sánchez?

—Pedro Sánchez ha guanyat molts suports entre la militància, una part de la qual se sent profundament indignada per la manera com l'han tractat alguns companys i pel mal que això li ha provocat al partit. Tot apunta que ell té la intenció de presentar-se de nou, però abans caldrà que explicitara el seu projecte i que fóra coherent amb el recorregut que ha seguit fins ara. Pel que fa a Susana Díaz, si fa el pas de presentar-se —com va anunciant de fa temps, però mai no ha consumat— haurà de pensar què fa amb Andalusia i esforçar-se a recompondre la seua imatge, que ha quedat seriosament deteriorada després de la conjura per fer fora el secretari general.

—D'acord, però qui creu que guanyaria aquest duel? La víctima o el botxí?

*«L'abstenció,
és una abstenció
abrasadora. És una
abstenció que crema
les mans dels que la
defensen sense voler
sostenir-la i que pot
acabar incendiant
el partit sencer»*

—En eixir del comitè federal vaig dir allò d'“el partit està trencat”, però està més trencat entre els òrgans dirigents que no en la militància de base, que està més decantada del costat de Sánchez. La base té enyorança d'un partit plural però que no exhibia aquest antagonisme. Aquest partit s'està destrossant tot sol i l'abstenció és una abstenció abrasadora. És una abstenció que crema les mans dels que la defensen sense voler sostenir-la i que pot acabar incendiant el partit sencer. El PSOE pot quedar immolat, sacrificat a uns interessos provinents d'instàncies més o menys llunyanes però que prenen decisions per tots nosaltres. El resultat d'unes primàries com aquestes que vostè comenta dependria de la manera com els afiliats perceberien tot plegat.

—Com a militant del PSOE a Granada, coneix de prop la federació andalusa. Intueix que s'inclinaria aclaparadament en favor de Díaz o, per contra, Sánchez hi ha retallat terreny?

—A Andalusia, el Partit Socialista té les seues connotacions especials. Sánchez tindria suports, és clar que sí, però Díaz continua tenint suports molt considerables. La realitat és aquesta, resulta innegable, per bé que el PSOE andalús tampoc no és tan compacte com pot semblar de portes enfora.

—Quina opinió tenia vostè de l'asturià Javier Fernández, l'actual president de la gestora?

—En la federació socialista asturiana, Javier Fernández ja havia desenvolupat aquest paper de solucionador de conflictes. Prové de la tradició obrera, molt present en el socialisme asturià, però durant la seua trajectòria política s'ha mostrat molt reticent a un federalisme més conseqüent. Ens cal un debat asserenat i aprofundit al si del PSOE, sobre totes aquestes qüestions. Els socialistes hem de decidir què volem fer amb el nostre estat. Dit això, Fernández no és una persona loquaç, té una manera especial d'exercir el lideratge. Potser està prou capacitat per dirigir una gestora, però trobarà dificultats si s'entesta a abordar uns altres temes.

—El PSC ja ha advertit que els seus diputats no acataran una abstenció. Ja han avisat que, en aquest cas, trencaran la disciplina de vot. Preveu que hi hauria més fuites, entre els 84 membres del grup parlamentari socialista? Podria haver-hi 50 abstencions i 34 vots en contra, per posar un exemple?

—No és descartable, ni de bon tros. L'aragonesa Susana Sumelzo, de fet, ja s'ha manifestat en aquest sentit. Al capdavant, és la mateixa abstenció que el PSOE s'ha negat reiteradament a acceptar. A molts companys els sembla una incoherència notable, una gran incongruència, que seria molt perjudicial per al partit. El debat no quedarà tancat amb una posició unànime. Al PSC, se li poden sumar uns altres diputats i diputades. Serà una situació inèdita a la història del Partit Socialista. Quan va aprovar-se la reforma de

l'article 135 de la Constitució, quatre parlamentaris socialistes vam negar-nos a votar sí, però la tensió interna era molt inferior a l'actual. En realitat, la gestora ens ha dut a un carreró sense eixida. Estem en una situació pitjor que no estàvem abans de la desestabilització del partit, una desestabilització causada pels mateixos que asseguren defensar l'estabilitat de l'Estat. Una contradicció enorme, sens dubte.

—És el pitjor moment que ha viscut com a militant?

—Sí, sí, sí. Mai no hem viscut una situació similar. Havíem vist moltes discrepàncies als comitès federals, però res a veure amb el de l'altre dia, en què van abundar les desqualificacions personals. Aquesta sensació d'autodestrucció no l'havíem viscuda abans.

—Detecta un risc d'escissió?

—Sí. El risc d'escissió en el PSOE és ben real. No caldria subestimar-lo gens, no es tracta d'una hipòtesi ficcional. Ens trobem davant la tempesta perfecta. Que n'hi haja o no, dependrà de la capacitat dels principals protagonistes d'aquesta història, a l'hora de recompondre la situació. Tanmateix, sobta bastant que aquells que han trencat el partit s'oferesquen a cosir-lo ara [Susana Díaz va dir, escassos dies abans de la dimissió de Pedro Sánchez, que estava disposada a “cosir” el PSOE]. Si no actuem amb intel·ligència política, aquesta escissió podria ser una realitat. Fet i fet, ja s'albira un distanciament important —que no sabem fins a on pot arribar— entre el PSC i el PSOE. La tessitura és extremadament complicada. Per això n'hi ha que defensem una consulta a la militància. El dèficit de legitimitat de la gestora i la deslegitimitat del comitè federal —pel seu funcionament el proppassat 1 d'octubre— recomanem aquesta consulta. Com que s'han esgotat tant els terminis, però, ja no hi ha temps material per dur-la a terme. És una llàstima, tots hi perdem. ●